

Hoe toevallig is het vertrek, nu, van de directeur van het CBS?

[Op de website van het Centraal Bureau voor de Statistiek](#) staat op de corporate-webpagina het vertrek van de Directeur-Generaal, Tjark Tjin-A-Tsoi, per 31 maart vermeld. Het bericht dateert van 21 januari 2020 en laat weten dat hij per 1 april 2020 voorzitter wordt van de Raad van Bestuur van Sanquin. Het vertrek van Tjin-A-Tsoi komt in een periode waarin er serieus vragen, ook Kamervragen, zijn over een [een ministeriële regeling voor commerciële dienstverlening aan derden](#) door het CBS. Deze regeling maakte het derden mogelijk gebruik te maken van zogenaamde microdata-analyse van gegevens van bij het [CBS](#). Die regeling blijkt hogelijk problematisch. Aan de ene kant omdat hij marktversturend werkt ten aanzien van commerciële partijen. Aan de andere kant is het gebruik van die microdata-analyse zeer problematisch omdat tot op persoonsniveau data benaderd en getoond worden aan de aanvrager. [Ik schreef er op 28 januari 2020 op deze website over.](#)

Verbod op kopieën

Dat die microdata-analyse tot op detailniveau data zichtbaar maakt aan derden, blijkt uit [de bepalingen en sancties](#) bij het gebruik van die microdata. Het gaat om het verbod om van de data kopieën in digitale vorm of anderszins te maken als in de eigen werkomgeving die data bevraagd worden. Er staat:

“U mag de gegevens beslist niet overschrijven, fotograferen of met behulp van de functieknop ‘printscreen’ buiten de Remote Access omgeving brengen. Ook als u inhoudelijke vragen heeft over de data, mag u niets overschrijven van het scherm en naar

het CBS mailen, gebruik dan de juiste exportmap."

Ook heeft men sancties ingesteld als achteraf zou blijken dat die regel overschreden was.

Strijdig met wet op CBS

De wijze, waarop derden bij het CBS onder verwijzing naar een recente ministeriële regeling ([Regeling werkzaamheden derden CBS, nr. WJZ/19207030](#)) toegang krijgen tot microdata, is in strijd met [artikel 37 CBS](#), en ondergraaft de legitimiteit van de bijzondere bevoegdheden van het CBS. Onder meer waar het gaat om het verzamelen en verwerken van persoonsgegevens, inclusief bijzondere persoonsgegevens) door het CBS als hèt orgaan voor beleidsondersteunend onderzoek voor overheden. De werkwijzen (in afwijking van eerdere CBS *interne* analyseprocedures van microdata ten behoeve van derden) waarbij derden kennis kunnen nemen van data op individueel niveau, dienen feitelijk per direct gestaakt te worden gelet zowel op de privacybelangen als op de integriteit van het CBS.

Integriteit van CBS

Het CBS mag als enige instantie gegevens van alle Nederlanders tot op persoonsniveau vastleggen voor beleidsondersteunende doeleinden. Er is zelfs een aparte [wet op het CBS](#), die meerdere keren herzien is. Het tot op persoonsniveau kunnen inzien van data bij het CBS met de ministeriële regeling raakt direct het functioneren van de Directeur Generaal van het CBS. Immers in artikel 37 staat:

1. De door de directeur-generaal in het kader van de uitoefening van de taken ter uitvoering van deze wet ontvangen gegevens worden uitsluitend gebruikt voor statistische doeleinden.

2. De in het eerste lid bedoelde gegevens worden niet verstrekt aan anderen dan degenen die belast zijn met de uitvoering van

de taak van het CBS.

3. De in het eerste lid bedoelde gegevens worden slechts zodanig openbaar gemaakt dat daaraan geen herkenbare gegevens over een afzonderlijk persoon, huishouden, onderneming of instelling kunnen worden ontleend, tenzij, ingeval het gegevens met betrekking tot een onderneming of instelling betreft, er een gegronde reden is om aan te nemen dat bij de betrokken onderneming of instelling geen bedenkingen bestaan tegen de openbaarmaking.

Directeur-Generaal

Het vertrek van de Directeur-Generaal van het CBS lijkt me niet toevallig. Het is zeer goed voorstelbaar dat de Tjark Tjin-A-Tsoi zeer grote moeite had met de hem per ministeriële regeling opgelegde taak, die in wezen de hele bestaansgrond van het CBS verloochent. Misschien dat hij toe was aan een carrière-switch, maar gezien zijn C.V. is het eigenlijk een stap terug.

Hij was eerst directeur van het Nederlands Forensisch Instituut, daarna directeur Concurrentietoezicht bij de Nederlandse Mededingingsautoriteit. Daarvoor bekleedde hij functies bij onder meer Ernst & Young, Rabobank en Shell. Sanquin, waar hij voorzitter van de Raad van Bestuur wordt, [is een not-for-profit organisatie](#), die de bloedvoorziening in Nederland verzorgt. Naast het afnemen, verwerken en uitgeven van bloedproducten maakt Sanquin bloedgroep- en immuun-reagentia, verricht diagnostisch onderzoek voor ziekenhuizen, doet wetenschappelijk onderzoek en verzorgt onderwijs, opleidingen en nascholing. In mijn optiek is deze functie toch een stap terug. Om weg te zijn van een door de minister gecompromitteerde organisatie.

Verstandig

Als het vertrek van Tjin-A-Tsoi te maken heeft met

bovengenoemde problematiek, vind ik het te prijzen dat hij dit niet (langer) voor zijn verantwoording wil nemen. Hij zal waarschijnlijk ingezien hebben dat het ondoenlijk is tegen het ministerie in te gaan. Het is natuurlijk een raadsel hoe het allemaal zo ver heeft kunnen komen Dat via een ministeriële regeling het CBS zijn eigen bestaansgrond moest gaan verloochenen. Het zou een aardig onderwerp zijn voor dieper gravende onderzoeksjournalistiek als bijv. Follow The Money of de NRC om er zich eens in te verdiepen. Het ziet er naar uit dat het ministerie eurotekens in de ogen had bij het bedenken van de regeling zonder goed na te denken over de integriteit van de organisatie die haar beleid moet ondersteunen.

W.J. Jongejan, 19 april 2020

Afbeelding van [Gerd Altmann](#) via [Pixabay](#)